

N SIOD actieplan 2023 A2
MH/JC/AS
890-2022

Brussel, 15 december 2022

ADVIES

over

**HET ONTWERP VAN ACTIEPLAN
SOCIALE FRAUDEBESTRIJDING 2023-2024**

(goedgekeurd door het bureau op 3 november 2022,
bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 15 december 2022)

De Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) heeft op 14 juli 2022 het advies van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO gevraagd over het ontwerp van Actieplan sociale fraudebestrijding 2023-2024.

Na raadpleging van de betrokken beroeps- en interprofessionele organisaties en na een vergadering van de commissie Algemeen KMO-beleid op 20 september 2022 heeft het bureau van de Hoge Raad op 3 november 2022 bij hoogdringendheid onderstaand advies uitgebracht, dat werd bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 15 december 2022.

CONTEXT

In het verleden werd er jaarlijks een Actieplan sociale fraudebestrijding opgesteld. De Hoge Raad heeft de voorbije jaren telkens een advies over het ontwerp van het actieplan gegeven en werd ook betrokken bij de voorbereiding van dat ontwerp. In 2021 werd er voor de eerste maal ook een Strategisch plan sociale fraudebestrijding opgesteld. In november 2021 heeft de Hoge Raad een advies uitgebracht over het ontwerp van Strategisch plan sociale fraudebestrijding 2022-2025¹. Vervolgens heeft hij een advies uitgebracht over het ontwerp van Operationeel plan sociale fraudebestrijding 2022². Voorliggende adviesvraag gaat over het ontwerp van Actieplan sociale fraudebestrijding 2023-2024. De actie- of operationele plannen vertalen dus het strategisch plan vertalen naar concrete acties.

ALGEMENE STANDPUNTEN

De Hoge Raad staat positief tegenover het voorliggend ontwerp van actieplan sociale fraudebestrijding. Hij stelt vast dat er de voorbije jaren in de opeenvolgende plannen telkens meer aandacht besteed wordt aan **belangrijke aspecten van sociale fraudebestrijding** die hij in zijn vorige adviezen heeft benadrukt, zoals:

- preventie, begeleiding, informatie en advies;
- de verschillende aanpak van fraude enerzijds en onvrijwillige vormen van overtredingen anderzijds;
- het voornamelijk richten van de controles op personen en ondernemingen die intentioneel en herhaaldelijk inbreuken plegen;
- de verderzetting van de sectorale aanpak;
- de grens- en domeinoverschrijdende aanpak.

Deze aspecten komen in het actieplan aan bod maar moeten volgens de Hoge Raad nog sterker benadrukt en concreet uitgewerkt worden.

Volgens de Hoge Raad moet er in het actieplan zeker meer aandacht uitgaan naar **duidelijke regelgeving en administratieve vereenvoudiging**. Complexiteit leidt ertoe dat ondernemingen niet-intentioneel bepaalde regels schenden, eenvoudigweg omdat ze die regels niet kennen, begrijpen, of in de praktijk moeilijk kunnen toepassen. Anderzijds maken personen en ondernemingen die intentioneel fraude plegen van de bestaande complexiteit misbruik om inbreuken te plegen en te verbergen. De regelgeving is vaak erg complex en onduidelijk. Ze verandert bovendien te snel en te vaak. Neem bijvoorbeeld de reglementeringen inzake deeltijdse arbeid of overuren. Zeker voor kmo's vormt dit een groot probleem. Reglementeringen kennen

---

¹ HRZKMO advies nr. 867 van 16 november 2021 (bekrachtigd door de algemene vergadering van 7 december 2021) over het ontwerp van Strategisch plan sociale fraudebestrijding 2022-2025 (online raadpleegbaar via [deze link](#))

² HRZKMO advies nr. 877 van 4 april 2022 (bekrachtigd door de algemene vergadering van 4 mei 2022) over het ontwerp van Operationeel plan sociale fraudebestrijding 2022 (online raadpleegbaar via [deze link](#))

ook best een eenvormige benadering en interpretatie. De fiscale en sociale interpretatie behoren op één lijn te zitten. Het voorliggend actieplan sociale fraudebestrijding zou dan ook meer aandacht hieraan moeten besteden en specifieke acties moeten voorzien om die duidelijke regelgeving en administratieve vereenvoudiging te realiseren. De Hoge Raad verwijst hier ook naar zijn eerder advies inzake voorstellen tot administratieve vereenvoudiging³, waaronder verschillende voorstellen met betrekking tot sociale regelgeving.

De Hoge Raad onderstreept ook het grote belang van **preventie, begeleiding, informatie en advies**, zeker wanneer het gaat over kmo's. Het verstrekken van informatie en advies aan werkgevers en werknemers over de correcte en meest efficiënte wijze om de sociale wetgeving na te leven is immers internationaal omschreven als één van de drie kerntaken voor een arbeidsinspectiedienst.

Cruciaal is dat de **controles erop gericht zijn om de pakkans effectief te verhogen**. Het risico bestaat dat de inspectiediensten het verhoogde aantal controles proberen te realiseren door minder gericht controles uit te voeren. Zo zou het verhoogde aantal controles enkel een extra belasting betekenen voor bonafide ondernemingen en de sociale fraude niet helpen terugdringen. Dus wat de controles betreft, moet er niet alleen kwantiteit maar ook kwaliteit nagestreefd worden. Voor het identificeren van de te controleren ondernemingen moet er optimaal gebruik gemaakt worden van technologieën zoals scraping, data mining en artificiële intelligentie.

Wat de **sectorwerking** betreft, is de Hoge Raad verheugd met actie 81 van het ontwerp dat een verderzetting en uitbreiding van de sectorale aanpak voorziet. Er moeten daadwerkelijk de nodige tijd en middelen aan die sectorale aanpak besteed worden. Zo moeten de richtlijnen voor de transportsector zeer dringend geactualiseerd worden. Binnen die sectorale aanpak is het ook belangrijk op regelmatige tijdstippen overlegmomenten met de sectororganisaties te organiseren en hen voldoende feedback te geven over de uitvoering van de verschillende acties, plannen en controles. Er dient ook voldoende onderscheid gemaakt te worden tussen (deel-)sectoren. De elektrotechnische sector bijvoorbeeld heeft nood aan een eigen checklist. Tevens zou de sectorale aanpak dus moeten uitgebreid worden naar bijkomende sectoren.

Wat de grensoverschrijdende samenwerking betreft, zou de oprichting moeten overwogen worden van een **Europees register** van personen die binnen de EU wonen of werkzaam zijn, dat door de verschillende sociale inspectiediensten kan geraadpleegd worden.

De Hoge Raad was voorstander om te blijven werken met jaarlijkse operationele plannen. Hij begrijpt de keuze om met tweejaarlijkse plannen te werken. Hij nodigt de SIOD en de bevoegde Ministers wel uit tot een **jaarlijks overlegmoment** met de Hoge Raad en de bij hem vertegenwoordigde organisaties. In het kader van de voorbereiding van de adviezen over de ontwerpen van de jaarlijkse actieplannen vond er de voorbije jaren reeds jaarlijks dergelijk overleg plaats. Dat overleg werd als erg nuttig en constructief ervaren. De jaarlijkse verderzetting van dat overleg laat toe de tweejaarlijkse actieplannen waar nodig reeds tussentijds bij te sturen en geeft de beroeps- en interprofessionele organisaties ook de kans om acties mee te communiceren en te ondersteunen.

In zijn eerdere adviezen heeft de Hoge Raad de **rol van de SIOD** benadrukt. Dat blijft zeker een aandachtspunt. Ook de **arbeidsauditoraten** moeten voldoende middelen krijgen aangezien de sanctionering een belangrijk sluitstuk vormt. De Hoge Raad merkt ook op dat er binnen het actieplan slechts acht acties betrekking hebben op sanctionering en invordering terwijl dat toch essentiële fases van de handhavingketen vormen.

---

³ HRZKMO advies nr. 870 van 7 december 2021 inzake voorstellen tot administratieve vereenvoudiging (online raadpleegbaar via [deze link](#))

Tot slot vraagt de Hoge Raad dat er zeer dringend werk wordt gemaakt van de beloofde **evaluatie van het charter Sociale inspectie**. Er is daar reeds voorbereidend werk geleverd maar nu is het dringend tijd om die evaluatie ook daadwerkelijk uit te voeren.

OPMERKINGEN MET BETREKKING TOT SPECIFIEKE ACTIES

Actie 6

Met betrekking tot deze actie stelt zich de vraag of de elektrotechnische sector hier als deel van de bouwsector wordt beschouwd en of de sociale partners van de elektrotechnische sector dan ook betrokken zullen worden.

Acties 22 en 23

Deze beiden acties zouden in het actieplan beter uitgewerkt moeten worden.

Acties 25

Wat deze actie betreft, is een samenwerking met de sectororganisaties zeker aangewezen. In Vlaanderen hebben bijvoorbeeld meer dan 30 sectoren zich geëngageerd om via een nulmeting de aard en mate van discriminatie binnen hun sector in kaart te brengen, op basis waarvan dan gerichte acties kunnen ondernomen worden. De sectororganisaties zijn zeker bereid om met de inspectiediensten samen te werken om discriminatie tegen te gaan.

Actie 48

Deze acties voorziet voor de taxisector 100 controles waarbij zowel de onlineplatformen als de zogenaamde “klassieke” taxisector wordt beoogd. Er wordt vermeld dat er minstens één controle zal gebeuren op de “verhuur van auto met chauffeur”. Tegelijkertijd wordt er vermeld dat er zal gefocust worden op zelfstandigen die werken voor platformen in de ruime zin. Het is echter zo dat de meeste zelfstandigen die via platformen werken, momenteel nog actief zijn als VVB-chauffeur, dus met een vergunning “verhuur van voertuig met bestuurder”. Die ene controle op 100 is dus veel te weinig. Indien men wil focussen op zelfstandigen die werken via platformen, zal men de meeste controles moeten richten op VVB-chauffeurs. Bij deze actie spreekt men overigens van “verhuur van auto met chauffeur”, terwijl de courante benaming “verhuur van voertuig met bestuurder (VVB)” is.

Actie 53

De Hoge Raad vraagt zich af hoe en wanneer de sector in kwestie gekozen wordt. Daarover wordt ook best met de betrokken sectororganisatie(s) overlegd en gecommuniceerd.

Actie 82

Hier zou ook best vermeld worden hoeveel controles er per flitsperiode en per sector beoogd worden.

BESLUIT

De Hoge Raad staat positief tegenover voorliggend actieplan. Hij vraagt een aantal aspecten nog verder te benadrukken en uit te werken. Tevens formuleert hij in dit advies bij een aantal acties opmerkingen.